

Laama

Ensimmäisen kerran taisin Laama-zineen tutustua joskus 90-luvun puolivälissä, kun Stupido-Shopin lattialla oli nippu vanhoja läpysköitä myynnissä. Parit numerot tuli ihan maineikkaan nimen takia poimittua mukaan, ja olihan niissä helkkarin hyviä juttuja. Vähän jokainen haastateltava nautti jo tuolloin legendastatusta, mutta ehkä sitäkin enemmän teki vaikutuksen pääpiru Sburgin kirjoitustyyli, jossa ei omaa näkemystä pahemmin kaunisteltu, vaan sanottiin asiat niin kuin ne nähtiin. No vaikka lehti onkin ollut jäissä jo vuosikausia, niin silti piti haastattelu tehdä.

Mistä lähti aikanaan kiinnostus punkkijuttuihin? (1.)

Siitä se lähti kun punk Suomeen niin sanotusti tuli, kun siitä tuolloin ensimmäistä kertaa kuuli tai luki, ja varsinkin siitä kun sitä sitten jollain viiveellä ensimmäistä kertaa kuuli. Kiinnostus ja innostus syntyi heti. Kuvaavaa on että täpinöissään tosiaan tuli oltua jo pelkkien ennakkohuhujen perusteella – kun punkin olemassaolosta enimmäkseen vasta kohistiin – toive ja tarve jostain uudesta erilaisesta kulttuurista oli niin iso. Jos punkille oli olemassa se kuuluisa sosiaalinen tilaus, niin oli myös suuri henkilökohtainen tilaus, mikä liittyi siihen mitä 70-luku oli tuohon mennessä tarjonnut, musiikillisesti ja asenteellisesti. Jälkikäteen toki on voinut todeta, että kaikenlaista mielenkiintoista tavaraa olisi ollut tarjolla jo ennen punkkiakin, oma valveutuneisuus ei vaan ollut sillä tasolla, että siitä olisi tullut tietoiseksi. Ja just tämän takia punk niin ihmeelliseltä ja ainutlaatuiselta sitten tuntuikin.

Punkin ensimmäisten vuosien merkittävyyttä korosti se, että samaan aikaan tapahtunut kulttuurinen muutos oli niin kokonaisvaltainen. Uusia bändejä syntyi ennennäkemättömällä tahdilla, elävän musiikin yhdistyksiä perustettiin ympäri maata, rauhanliikkeen toiminta laajeni, ympäristöliikehdintä voimistui (EVY, Kojjärvi), keikkojen ja erilaisten muiden kulttuuri- ja taidetapahtumien määrä lisääntyi (Lepakko oli ”Monitoimitalo Lepakko”), pienlehtiä alettiin rustata kuin herätyksen saaneina... Ilmapiiri sähköistyi silmissä. Katukuva muuttui.

Ja musiikki muuttui. Se ettei uudemmat sukupolvet, jotka on kasvaneet täysin erilaisen musiikkitarjonnan keskellä, ymmärrä tai arvosta esim. Sex Pistolsia ja Clashia, ei yhtään himmennä sitä miten helvetinmoisia kolahduksia Pistolsin ensimmäiset singlet – koko Bollocks LP – ja Clashin 1. LP aikoinaan oli.

Merkittävä oma lukunsa punkin kolahtavuudessa oli tietysti biisien tekstit, joissa nyt ikään kuin ensimmäistä kertaa vaikutti olevan jotain todellista sanottavaa – että oli siis olemassa myös jotain muuta kuin psykedeelistä runoutta tai sugarbabylovea. Enkä tässä kohtaa tarkoita edes kaikkein kanta-aottavimpia bändejä vaan ylipäätään sitä arkirealismia, mikä punkin myötä tuli mukaan sanoittamiseen, esimerkkinä yhä mainiolta kuulostava Kollaa Kestää. Toki sitten kuumottavimpien täpinöinnin aiheuttajien joukkoon kuului vahvan sanan osasto Pelle ja Jello ja kumppanit.

Mistä sai alkunsa oma zine? Mitkä olivat innoittajat alussa? Löytyikö tuohon aikaan alan jutuista tietoa hyvin? (2.)

Juuri tuosta ajan hurmoksellisuudesta, hedelmällisyydestä, idea lehden tekemiseen syntyi. Kaikkialla tapahtui, se melkein pakotti toimimaan, tekemään jotain. Innoittajina oli muut pienlehdet, bändit, levyt, keikat, punkit... Kaikki mitä ympärillä tapahtui, mitä silmät näki ja korvat kuuli.

Internetiä ei ollut, mutta tietoa löytyi puhelimella, kirjeillä ja hihoista nykimällä. Tiedon löydettävyyks ei ollut ongelma, jos jostain kiikasti, se oli omista taidoista ja uskaliaisuudesta, aiempaa kokemusta kun ei ollut. Nollasta lähdettiin – ja se kyllä näkyi.

Millä perustein haastattelujen kohteet valittiin?

Ykköskriteeri sekä haastateltavissa että juttujen aiheissa muutenkin oli oma diggailu, lehteen päätyi enimmäkseen niitä asioita, joista itse piti. Tosin myös sen tyylistä kädestä suuhun meininkiä oli, että heti kun käyttökelpoista materiaalia tarjoutui käytettäväksi, sitä myös käytettiin. Joissain tapauksissa rima olisi voinut olla korkeammalla. Monesti takaraivossa tykytti ajatus kunnianhimoisemmasta asenteesta ja tutkivan journalismin hengestä niin että juttuihin olisi paneutunut perusteellisemmin aiheiden valinnasta alkaen (Mutinyyn tyyliin), mutta lonkalta menttiin loppuun asti. Laiskuuden pystyi aina määrittelemään punk-attitudeksi...

Yksi hc-zineskenen epäkohta oli se, että valtaosassa zineistä saatettiin mielikuvituksettomasti tahkota samojen ikään kuin in olleiden haastateltavien kimpussa vaikka samaan vaikutti bändejä jotka oli tärkeitä, mutta joista ei juttuja syystä tai toisesta juuri tehty. Esim. Nukketeatteri ja Varaus –haastattelut Laamassa 9 lähti liikkeelle tämäntyylisestä tilanteesta.

Parhaat Laamassa olleet jutut omasta mielestäsi? Mitä tekisit toisin, kun katsot vanhoja Laamoja? (3.)

Hankala sanoa kun yksittäisiä juttuja ei oikein enää muista, ainakaan niiden tason kannalta, mikä saattaa johtua siitä, että juttutasolla lehteä ajatteli oudon vähän. Vaikka ennakkotyöhön saattoi nähdä paljonkin vaivaa, jutut tuli harsittua kokoon jotenkin ylimalkaisesti tai kärsimättömästi. Sama koski monesti ulkoasua. Kun se mitä ennakkoon oli ajatellut, näytti olevan kasassa, niin ei muuta kuin lehti painoon. Ehkä esim. tuon olisi voinut tehdä toisin, uhrata aikaa sisällön viimeistelylle. Toisaalta oikea vastaus Mitä tekisit toisin kysymykseen minkä tahansa asian suhteen on usein "En mitään". Tehty mikä tehty. Paskaa tai ei, aikansa tuote.

Yksittäisten juttujen muistamattomuudesta tulee mieleen episodi Coleran Helsingin keikalta 2008 kun juttelin Erosen Riston kanssa ja tuli puhetta Laaman muinaisista Brasilia-jutuista. Ripa muisti ne niin yksityiskohtaisesti, etten välillä ollut varma puhutaanko nyt Laamasta, ja minä taasen niin huonosti, että Ripa oli paikoin hiukan epäuskoisen oloinen (alkoholilla ei ollut osuutta asiaan). Kuvaa omalta osaltaan sitä, että hutiloiden ja haahuillen Laama kuitenkin rakentui.

Koko Laaman kaarihan oli lievästi sanottuna sekava. Numerot poikkesi toisistaan, aiheet ja tyyli poukkoili sinne tänne. Esim. taidenumeroksi luonnehditun tai parjatun nro 11 ilmestymisen jälkeen kuulin vilpityntä ihmettelyä miksi en ollut vaihtanut lehden nimeä, koska uudella numerolla ei vaikuttanut olevan mitään yhteistä aiempien Laamojen kanssa. Mutta yhdellä tapaa koko kupletin juoni oli juuri tässä. Oli lupa tehdä mitä lystää, kaavoista välittämättä, mitä milloinkin mieleen juolahtaa. Ei niin että olisi itsetarkoituksellisesti yrittänyt venkoilla ja hämmentää vaan että jos jotain halusi tehdä niin kuka tai mikä sitä oman lehden ollessa kyseessä estäisi. "Kuka voi estää, jos jotain haluaa tehdä? Ei kukaan voi sua omistaa ja tekojasi rajoittaa", Laman Nimetön tuli tässä just mieleen. Bändin yksi hienoimmista biiseistä muuten.

Tähän vielä eräs yksityiskohta edellistä sivuten: Laaman ollessa kuuluisimmillaan v. '85 sain muutamia yhteistyö- ja rahoitusehdotuksia, joiden avulla Laamasta kuulemma oltaisiin saatu tehtyä ison kokoluokan hardcorelehti, "iso tekijä suomalaiseseen musiikkibusinessiin". Ehdotusten esittäjät eivät pyytämäänsä yhteydenottoa koskaan saaneet. Ellei vastaukseksi sitten laske vuotta myöhemmin ilmestynyttä numeroa 11, jossa punkista tai hardcoresta ei puhuttu halaistua sanaa.

Minkälaisia olivat Laaman painosmäärät? Aika merkittävä tekijä taisi kuitenkin olla. (4.)

Kaikkien muiden numeroiden paitsi 9, 10 ja 13 painos oli 500 kpl, em. kolmen 1000-1200 kpl, eli joo painosmäärät oli alan lehtien isoimmasta päästä. Noita kuuluisimpia numeroita olisi mennyt enemmänkin, mutta silloin olisi pitänyt myymällä myydä. Periaatteena kuitenkin oli pikemminkin se, että jos joku lehden haluaa, hän joutuu vähän näkemään vaivaa. Ei mikään briljantti idea

kaupankäynnin kannalta, mutta se oli pelin henki. Eikä tässä mistään kaupankäynnistä kyse ollutkaan, vaan DIY-zineilystä.

Laama oli merkittävä tekijä ainakin siinä valossa, että se herätti paljon intohimoja, puolesta ja vastaan. Kun vieläkin usein näkee viittauksia lehteen, ja tutun moninaisin äänensävyin, niin ei se merkityksetön rivizine ollut.

Minkälaista palautetta tuli lehdestä? Kuitenkin aika kärkevääkin kritiikkiä kirjoitit, jos ei miellyttänyt. (5.)

Palautetta tuli aina paljon ja se oli yli 90 prosenttisesti positiivista, mikä ei kyllä korreloi sen kanssa, että lehti olisi ollut hyvä. Ajan henki vaan oli tuolla lailla positiivisesti innostunut, että palautetta vaivauduttiin antamaan etupäässä myönteisessä hengessä. Aikalaiskritiikki oli siinäkin mielessä vähän yhdestä puusta, että negatiiviset palautteet liittyi usein vain siihen, että omasta levystä tai lehdestä oli sanottu jotain poikkipuolista ja tästä suivaantuneena lähestyttiin välillä aika pyhän vihan hengessä. Myöhemmässä kritiikissä Laaman heikkouksia – joita riittää moneen käyttöön – on ruodittu selvästi laaja-alaisemmin ja osuvammin.

Mitä tuohon Laaman kärkevyyteen tulee, huomasin siinä olleen osin epäonnistuneen sävyn vasta jälkijunassa: sen sijaan että kritiikki olisi ollut vain rehellistä ja rakentavaa – kuten muka oli tarkoitus – mopo on jossain vaiheessa vähän lähtenyt lapasista ja mukaan on tullut melkein ilkeämielisiä sävyjä. Toisaalta tuosta tiukasta linjasta oli tullut lehdelle niin oleellinen tavaramerkki, että eihän Laama olisi ollut Laama ilman sitä. Itse asiassa just vastikään kuulin, kun baarissa juteltiin Rauman 80-luvun meiningeistä, että heillä päin Laamaa arvostettiin nimenomaan sen tinkimättömyyden takia – että kun muissa zineissä saatettiin automaattisesti kehua kaikki mitä vastaan tuli, Laamalla oli toinen linja.

Yhdenlainen palaute oli sekin kun suht arvostetusta ruotsinkielisestä kulttuurilehti Ny Tid:stä otettiin v. '85 yhteyttä ja kerrottiin, että siellä pidettiin niin paljon Laama 10:ssä olleesta Rattuksen '84:n Euroopan kiertueen jutusta, että he halusivat kääntää sen Ny Tid:iin. Se toki sopi ja ruotsinnos julkaistiin. Tekstin järjestys oli tosin mennyt ilmeisesti taittovaiheessa osin sekaisin ja tarinan seuraaminen saattoi olla hieman hämmentävä kokemus – varsinkin kun jo alkuperäisessä tekstissä oli kärryillä pysymisen kannalta haasteensa (mikä saattoikin olla syy siihen ettei järjestystä osattu säilyttää).

Palaute ylitse muiden taitaa olla se kun suuresti arvostamani Mutiny lehden tekijä Janne Mäki-Turja aikoinaan Toisen Vaihtoehdon haastattelussa kuvaili kuinka hän oli ollut Laaman 9 saadessaan niin tohkeissaan, että oli kiivennyt lukemaan sitä kotitalonsa katolle savupiipun taakse saadakseen keskittyä rauhassa. Siinä jo lähestyttiin raameihin laitettavaa palautetta.

Milloin ja mihin Laama loppui? Onko uutta Laamaa enää koskaan tulossa? (14./6.)

Se hiipui kuin hiillos. Ajatus jatkamisesta kyti pitkään, muutamia kertoja jopa puhaltelin uutta liekkiä esiin ja jatkoin kesken jääneen numeron 14 tekemistä, mutta lopulta oli vaan pakko todeta, että aikaa oli kulunut liikaa. En enää itse syttynyt jatkamisen ajatukselle.

Yksi tekijä oli tietokoneiden ja netin tulo. Ei netti mikään iso paha susi ollut, mutta toiminta- ja ajattelutavat muuttui toisenlaiseksi – kaikesta tuli hektisempää – eikä tämä uusi maailmanjärjestys enää inspiroinut tällaista 70-luvun kotikutoisen pienlehtikulttuurin kasvattia. Kun siis muutenkin oli jo kipinä kadonnut. Sanotaan että never say never, mutta Laama on kyllä ollut ja mennyttä. Se kuului omaan aikaansa, nyt ilmestyy tämän ajan tuotokset, joita väsää tästä ajasta väsäämiskipinää saavat ihmiset. Ja just näin sen pitää olla. Ne tekee, joilla siihen on tarve ja palo.

Viimeiseksi jäänyt numero 13 ilmestyi 1991 ja etukannessa olevan hinnan perusteella numeron 14 oli tarkoitus ilmestyä ennen euroon siirtymistä eli vuotta 2002, mutta ei riittänyt 10 vuotta yhden zinen tekemiseen...

Hilseen vanhoista jutuista tuli kokoelma, samoin monet vanhat jenkkizinet on koottu yksiin kansiin. Onko Laaman suhteen ollut vastaavia suunnitelmia?

Ei ole oikeastaan edes tullut mieleen tällainen. Mikä varmaan liittyy kahteen asiaan. Edellä mainittu Laaman sillisalaattisuus ei oikein ole omiaan synnyttämään ajatusta kokoelmasta ja toisaalta en tunne erityistä intoa palata tai ripustautua oman elämäni menneisyyksiin – vaikka muuten kyllä tunnen samanlaista mieltymystä menneeseen kuin Aki Kaurismäki, joka jossain Yasujiro Ozua käsittelevässä pätkässä totesi ettei hän ole eteenpäin pyrkivä, tulevaisuuteen ja tekniikkaan luottavaisesti suhtautuva ihminen, vaan katselee mieluummin taaksepäin.

Vastaan tulleista vanhojen zinejen kokoelmista mulle on ollut sykkähdyttävin TVOR, kirja italialaisesta zinelegendasta 1980-85. Italian kielen osaamattomuuskaan ei haittaa, TVOR:n visuaalisuus on niin tyrmäävää. Ja muistorikasta, eli ehkä tässä painaa sekin että olin TVOR:n tekijän Stivin kanssa kirjeenvaihdossa 80-luvun alkupuoliskolla ja TVOR:eja tuli tuolloin kovasti selailtua. (Myös tapasin Stivin Milanon legendaarisella Virus ykkösellä keväällä 1984)

Mihin muualle on tullut Laaman lisäksi kirjoitettua? Onko nämä hommat jääneet kokonaan? (7./13.)

Olisikohan punkpuolella tullut Laaman lisäksi kirjoitettua mihinkään muualle kuin Toiseen Vaihtoehtoon, Uloon ja Barabbakseen... Enpä muista. Muukin kirjoittelu on muutamista pyynnöistä huolimatta ollut vähäistä. Mainittakoon yksi nyttemmin sattumalta päivänvaloon putkahtanut osallistuminen n. kahden vuosikymmenen takaa. Jossain Helsingin kaupungin tiedotuslehdessä oli käyty tiukkaa sananvaihtoa Helsingin puistojen ja metsien hoitomuodoista ja peliin oli puuttunut Helsingin rakennusviraston joku vastaava kiho ja alkanut ripittää kirjoitteluun osallistuneita ihmisiä niin ylimielisen vähättelevään sävyyn, että olin katsonut aiheelliseksi lähettää oman vastineeni. Asia oli jo täysin unohtunut kun muutama vuosi sitten pengoin arkistojani ja samalla luin umpimähkäisesti joitain talteen saksittuja artikkeleita. Kun kirjoitus tuli vastaan, en tunnistanut sitä vaan ihmettelin miten helvetissä joku on voinut esittää noin täydellisesti omaa ajatteluaan vastaavia mielipiteitä. "Kerrankin teksti, jonka itsekin voisi allekirjoittaa", ajattelin vähää ennen kuin kirjoittaja valkeni...

Millaistet muistikuvat jäi 80-luvun alkupuoliskosta? Tuleeko vielä oltua tekemisissä tuon ajan hahmojen kanssa? (9.)

Muistikuvat on melkein yksinomaan positiivisia. Ei siitä syystä että kaikki olisi konkreettisesti ollut hienoa tai hienosti, ajanjaksoon vain liittyi niin paljon uutta ja merkittävää fiilistasolla, sekä punkkiin ja lehdentekoon liittyen että omaan elämään muutenkin. Tiettyä huolettomuutta ja vapautta, keikoilla tuli käytyä enemmän kuin koskaan, Helsingissä oli monia mainioita klubeja, paljon uusia tuttavuuksia, interreilaamista, oluestakin tuli vielä hurmoshenkisen hyvä olo (eikä kankkusesta tietysti tietoakaan)... Aikaa väritti myös asioiden tekemisen ja elämisen ylipäätään vimma. Tunteet pinnassa painettiin, silloinkin kun oli järki kateissa – tai erityisesti silloin. Niin sanotusti onnellista aikaa. Toki asiaankuuluvat angstit ja sähläämiset sijoittui myös sekaan, mutta eipä niistä ole traumaaja jäänyt. Pellen Viimeinen syksy LP:n biisi Ajassa tapahtuu kuvaa hyvin noita aikoja, sitä ilmassa ollutta sähköisyyttä ja toiveikkuutta.

Monia tuon ajan ihmisistä ei ole enää 80-luvun jälkeen näkynyt. Jotkut on kuolleet, mutta paljon on sellaisia, jotka ei vaan ole enää tulleet vastaan missään, ei keikoilla, ei kadulla, ei kapakoissa. Moikkausasteella olevia vanhoja tuttuja on jonkunlainen kaarti ja muutamia sellaisia, joiden kanssa tulee käytyä oluella ja tämän tyylistä. Ne 80-luvun alkupuolen kuvioissa mukana olleet ihmiset, joita Helsingissä yhä näkee hc-keikoilla, nimenomaan nykybändien, taitaa olla laskettavissa yhden käden sormilla. Mikä ei tarkoita, että olisi kummallista, ettei vanhoja hahmoja näe vaan niin päin,

että olisi kummallista, jos sankoin joukoin näkisi. 30 vuotta on kulunut ja se on pitkä aika. Kuinka monet tämän päivän skeneläisistä käy 30 vuoden kuluttua keikoilla? Vaikka nuoruuden ja keski-ikäisyyden rajat on muuttuneet eikä tilanne ole sama kuin jos 70-luvun lopulla keikoilla olisi hengailut 40-luvun lopun tyyppisiä (eh), voi olla ettei silti erityisen monet.

80-luvun alku on aika legendaarista aikaa hardcoren suhteen, oliko kaikki oikeasti niin hyvää silloin? Mitä luulet, mikä aikaansai Suomen vahvan skenen? Oliko Laamalla mielestäsi suuri vaikutus kuvioihin tuolloin? (10.)

Aika kultaa muistot. Vaikka aikakauteen mahtui paljon hyviä bändejä ja hienoja keikkoja, zinejä tehtiin omat kyvyt ylittävällä innolla, ja kaikkea väkevoitti se, että asiat tapahtui ensimmäistä kertaa, niin esim. keikat oli välillä onnetonta tumput suorina seisoskelua ja epävarmaa ihmettelyä. Siinä mielessä nyttemmin kannipoliittisista syistä osin parjattujen Kaaoksen ja Mahojen keikat poikkesi ajan tarjonnasta, että niillä ainakin tapahtui. Hyvässä ja pahassa. Monet yksittäiset keikat eri bändeiltä oli – todistetustikin (Live Kemi 1982...) – huimia, mutta oikeastaan ainoa bändi, joka oli ikään kuin miettinyt asian valmiiksi ja tuli aina sata lasissa lavalle oli Lama. Laman asenne lavalla olemiseen ja keikan tekemiseen oli ihan omalla tasollaan. (Nykyään aika vähälle arvostukselle jääneessä WDM:ssä oli osin vastaavanlaista keikkatinkimättömyyttä, ja sittenhän 90-luvun lopulta alkaen nykyisten bändien lavalla olemisen itsevarmuudelle viitoitti tien lavakone Enstand, jonka kaikki keikat, jotka näin oli kuin oppitunti aiheesta).

Mutta joo... Ei hehkutukset hardcoren alkuaikojen merkityksellisyydestä tai legendaarisuudesta tuulesta temmattuja ole. Muutos osin jo salonkikelpoiseksi muuttuneeseen vanhaan punkkiin oli sen verran iso – musiikki oli yhtäkkiä "vivahteetonta nihilististä melua" ja punkkien habitus niitteineen, panosvoineen ym. remeleineen & keeseineen lähempänä avaruusoliota kuin 77:n pikkutakki/villapaita-lookkia – että valtaosa 70-luvun punkeista ei hardcorea tuntenut omaksi jutukseen, eli sama räävittömyys ja "shokeeraavuus" mikä oli saanut 1977 tädit takajaloilleen, sai nyt "entiset shokeeraajat" tuntemaan, että oli menty digattavuuden (hyvän maun) tuolle puolen. Kaikenlaiset murrokset tapaa jäädä historiaan.

Yksi huomattava muutos ja vuosille 1982-1985 oman leimansa lyönyt tekijä oli hc:ssa alkanut kansainvälistyminen. Kun Ratsia vielä lauloi "Me noustiin kellareistamme maan pinnalle elämään" ja pelikentäksi riitti oman maan kaupungit ja pikkukylät, hc laajensi toimintasäteensä. Se oli varsinainen alku Suomi-hc:n legendan synnylle. Jostain syystä MRR otti heti kättelyssä suomalaisen hardcoren lempilapsekseen ja alkoi oikeastaan yllättävän varauksettoman suitsutuksen. Kun uusi MRR ilmestyi, siitä monesti ensimmäiseksi etsi mitä Suomesta tällä kertaa oli sanottu, niin erikoiselta ja innostavalta se ylenpalttinen kehuminen tuntui. Ehkä se liittyi osin suomen kieleen, miltä suomen kieli ärrineen kuulosti vihaisesti huudettuna, ehkä osin Suomen Jenkeistä katsottuna eksoottiseen maantieteelliseen sijaintiin. Suomi oli jotain uutta, jotain muuta mihin oli totuttu. Se myös vaikutti, että suomalaiset oli niin ensimmäisten joukossa soittamassa hc:tä, legendaarinen asema pedattiin jo siinä, ja toisaalta kun toimittiin tienraivaajina niin ensimmäisistä tallenteista puuttui laskelmoivuus - suomalainen hardcore saattoi kuulostaa jenkkien korvissa sillä lailla alkukantaiselta, vähän hallitsemattomalta, että hullun raivolla tullaan vaan.

Se tietynlainen tarunhoitoisuus mikä 80-luvun alkuun liitetään, tulee myös siitä että tuolloin tapahtui niin paljon ja niin lyhyessä ajassa. Se ydinaika kesti vain 3-4 vuotta, se on helppo mieltää tietyksi aikakaudeksi, ja esim. vahvan skenen ajaksi.

Laaman vaikutuksista en oikein tiedä. Ehkä 1983-85:n hardcoreimmissa numeroissa oli sellaista yhteenvedonomaaisuutta noista ajoista (esim. kansainvälistymisestä), jotain kokonaishahmottamisen halua, että ne saattoi sitä kautta välittää laajempaa kuvaa siitä missä

mentiin, laajempaa kuin vaikka pelkkiin bändihaastatteluihin keskittyneet zinet. Paha kuitenkaan itse lähteä näin pitkän ajan jälkeen tekemään tarkempia analyysejä.

Minkälainen oli zinekulttuuri Suomessa 80-luvun alkupuolella? Aika paljon nykyistä aktiivisempaa taisi olla?

Määrä korvasi laadun. Zinejä tosiaan ilmestyi paljon, niitä väkerrettiin pikkukyliä myöten kuin johonkin zinekilpailuun osallistuneena, mutta pakko sanoa että siinä vaiheessa kun zineskeneä alkoi hallita puhtaasti hc:hen keskittyneet tekeleet, taso laski. 70-luvun pienlehtikulttuuri (Hilse, Joukkohauta ymv.) pohjautui vielä hyvälle tai persoonalliselle kirjoittamiselle kun puikoissa oli kouluja käyneitä kynäniekkoja (niitä kuuluisia teeskentelijäylioppilaita) – joista moni on myöhemminkin vaikuttanut kulttuurin saralla – mutta monien hc-zinejen kielellisen ilmaisun tasosta tuli se vaikutelma että tekijät ei pahemmin olleet koulussa viihtyneet tai että he olivat sen ikäisiä että koulutie oli enimmäkseen vasta edessä. Ei sillä etteikö se alkeellisuus ja kaoottisuus olisi sopinut aiheeseen ja ollut tietyn osin tyylikästäkin (ja punk as fuck), sen luokattomimman materiaalin osuus vain oli turhan suuri.

Merkittävin asia 80-luvun hc-zinekulttuurissa oli kuitenkin sen tiedonvälityksellisyydessä. Zinet oli oleellinen, oikeastaan ainoa kanava tiedon levityksessä ja hankinnassa. Hc:sta ei yksinkertaisesti saanut tietoa mistään muualta. Tässä mielessä kaikki aktiivisuus zinerintamalla oli hyväksi ja zinejen heikkouksia katsoi mielellään läpi sormien. ”No zines = No scene” oli kurantti slogan. Enäähän näin ei ole.

Nykytilanteessa on vähän se paradoksi, että nyt kun zinejen tekeminen olisi teknisesti helpompaa kuin koskaan, niitä tehdään vähemmän kuin koskaan. Tai ei se mikään paradoksi ole. Ajat muuttuu. Nyt on internet foorumeineen. Kirjoittaminen ja lukeminen tapahtuu siellä. Se ei poissulje sitä etteikö zineille yhä olisi käyttöä ja etteikö ne edelleen olisi mainioita erityislaatuisia DIY:n ilmentymiä, niiden kulta-aika on internetin myötä kuitenkin auttamatta takanapain.

Mistä entisen zinejehun arki koostuu nykyään? (11.)

Siis nimenomaan arki eikä edes viikonloput? Keski-ikäisen töissä käyvän ihmisen arkihan se on kiinnostavuutta täynnä... Jos parikymppinen meikäläinen katselisi nykymeikäläisen touhua, tuomio saattaisi olla jyrkkä.

Yksi asia mitä oon vanhemmiten yrittänyt opetella harrastamaan, on sohvalla makoilu ja ns. kattoon räkiminen. Se on rentouttavaa, terapeutista eikä kuluta luonnonvaroja tai räkijän kukkaroa. Jossain vaiheessa tuli vaan havaittua, että ihmisten – tuttujen, tuntemattomien, työelämässä, työelämän ulkopuolella, lehdissä, televisiossa... – suurin ongelma tuntuu olevan ajan puute, ja ongelma se oli omallakin kohdalla. Ihmeellistä hötkyilyä ja säntäilyä sinne tänne päivästä toiseen. Elämän rajallisuus kun on vuosi vuodelta kirkastunut vääjäämättömämmin, on samalla voinut todeta kuinka monet stressaamiseen ja turhaan tärkeilyyn liittyvät arjen ongelmat on itse aiheutettuja.

Ylipäättään oon sitä mieltä, että ihmiskunnan pitäisi enemmän relata ja höllentää pipoa. Varsinkin uskonasioiden, nationalismien, talouskasvun ja vastaavien päähänpinttymien suhteen. Monissa tapauksissa olisi paikallaan myös hillitä yliarvostettua henkilökohtaista kunnianhimoa. Voisi kummasti helpottaa elämää. Sekä kanssaeläjien että asianomaisen itsensä.

Mutta kysymykseen... Elokuvat ja kirjallisuus kiinnostaa, niiden parissa vierähtää helposti hyvät tovit, pelkästään jo asioiden penkomisen ja tutkimisen parissa. Yksi kiinnostuksen ikuisuuskohte on napa-alueiden löytöretkeilijät ja tutkimusmatkailijat. Se maailma on ollut pienestä pitäen suuri innostuksen lähde ja esim. TV:n dokumenttien eteen naulitsija.

Toisaalta olen kyllä aina vältellyt viettämästä liikaa aikaa kirjojen ja nyttemmin netin parissa, koska musta ihmisistä ei ole tarkoitettu elämään perseellään istuen. Välillä on pakko päästä liikkumaan – ja ”himast irtoomaan” kuten Problems asian ilmaisi. Netin helppous tiedonhankinnassa vaan laittaa vanhat periaatteet tai niiden muistamisen välillä koetukselle. Ennen sentään joutui asioita etsiessään ja tutkiessaan käymään välillä edes kirjastossa, mutta nyt ruudun ääreen helposti jumiutuu ja unohtuu.

Tästä tuleekin mieleen liikunta. Sitä ei nuorempana välttämättä tarvinnut harrastaa. Hyvässä kunnossa pysyi suurin piirtein kaljaa juomalla. Nyt tilanne on toinen. Jotain on pakko tehdä että pysyy edes jossain iskussa – mutta ei kuitenkaan nykyisten arjalaistyylisten terveys- ja himoliikuntaihanteiden hengessä vaan samalla enemmänkin liputtaen Jukka Kemppisen taannoisen blogilauseen suuntaan: "Olen aina vastustanut terveitä elämäntapoja ja koettanut patistella nuorisoa urheilukentiltä oluttuoppien ääreen". (Liikuntaa harrastaessahan on hyvä pitää mielessä myös vanhan kansan viisaus "Urheilu on pilannut monta hyvää ryyppymiestä".)

Samankaltaista muutosta mitä on tapahtunut suhtautumisessa liikuntaan, liittyy myös hifistelyyn ja snobismiin. Kun kaikenlainen hienostelu ja kermaperseily on ollut mulle aina vierasta touhua ja reilu meininki säröineen ja rupisuuksineen kotoisampaa niin nyt asetelmassa on ollut havaittavissa elämistä. Esimerkkinä olut, jonka suhteen n. tärkeintä on se, että saunaolutasiat on kunnossa ja hyvän saunaoluen kriteerihän täytyy sillä, että se on kylmää ja sitä saa juoda munasillaan; suurin piirtein kaikki muu on pikkusormi pystyssä hifistelyä. Sitten Hirvelän Markku muinoin jonkun USA:n matkansa jälkeen kertoi törmänneensä erinomaisiin amerikkalaisten pienpanimoiden oluisiin. Vaikka oonkin yrittänyt pitää yllä sellaista elämänasennetta, että tarkistan kantani jos siihen vaikuttaisi olevan aihetta, tässä jo koeteltiin käsityskyvyn rajoja. Sen lisäksi että oon aina enemmän tai vähemmän allekirjoittanut näyttelijä Soli Labbartin muinaisen yksikantaisen parahduksen "Amerikkalaiset on idiootteja!", USA:lainen olut oli ollut mulle Budweiserin ja Millersin kaltaisten vetisten litkujen edustama surkea vitsi. Pakko oli ottaa asioista selvää ja todeta Markun jutuissa olleen perää, mistä seurasi puolihuomaamaton luisuminen oluthifistelyn maailmoin. Pian jo huomasikin kuinka antoisaa on työviikon jälkeen ostaa pari putelia jotain erityisen hyväksi havaittua hifiolutta, ja sitä kotisohvalla maistellessa kokea huikaisevaa, suorastaan universumillista elämän sisällön laajenemista (viittaus vastauksen alkuun).

Soli Labbartista vielä se, että kun radiosta tuli aikoinaan ohjelma, jossa käsiteltiin yhteiskunnan militarisoitumista ja ohjelmassa mukana olleelta Labbartilta kysyttiin mitä hän haluaisi sanoa niille naisille, jotka vapaaehtoisesti menevät asepalvelukseen, Labbart vastasi että tätä ei ehkä saisi radiossa sanoa, mutta "HAISTAKAA VITTU!".

Kuinka aktiivisesti tulee seurattua alan kuvioita nykyään? Miltä vaikuttaa? (12.)

Vetäytymällä vetäytynyt en ole ollut koskaan, aina oon ikään kuin tunnustanut väriä ja tuntenut tiettyä hengenheimolaisuutta, mutta kaikkein aktiivisin punkin seuraaminen alkoi jäädä jo 80-luvulla. Sivustaseuraajana on viimeiset 20 vuotta mennyt. Jonkin verran tulee kuitenkin yhä kuvioita seurattua. Keikoilla tulee käytyä – keikkojen ilmapiiri on kuitenkin niin oma ja oleellinen juttunsa – Toista Vaihtoehtoa tulee luettua, netin tarjonta alan asioista tulee aika ajoitin tarkastettua. Sen sijaan levyjen ja valitettavasti varsinkin zinejen hankkiminen on hyvin satunnaista. Tuolla tasolla en ole ns. inessä skenessä. Mutta mun näppituntumalla hyviä bändejä on enemmän kuin koskaan. Keikalla tulee usein ällistynyt fiilis siitä miten toinen toistaan kovempia bändit on. Joko valitsen keikat hyvin tai taso vaan on näin kova. Kieltolaki, Kylmä Sota, Perikato, White Tears...

Helsingissä voi jonkinasteisena ongelmana pitää kunnollisen omaehtoisen keikkapaikan puutetta. Mulle satunnaiskävijänä on kyllä kelvannut Lepakkomies, Darkside, Sir Oliver ym., mutta jos keikat järjestetään ja soitetaan diy-voimin ja työn hedelmät korjaa joku ulkopuolinen taho, tulee väkisin mieleen että toisinkin voisi olla. Fiilis-kysymys myös. Sekin tässä painaa että Helsingillä on asiassa kunniakkaat perinteet Lepakon muodossa – josta Nosturi ei ole edes huono versio, vaan enemmän sen vastakohta. Tampere meni Vastavirralla keikkapaikkakaupunkina Helsingin ohi kertaheittäimällä. Isoa peukkaa Osuus kunta 82:n pyrkimyksille korjata Helsingin tilanne.

Edellisen Kancer Kountryn haastattelussa Arto Hietikko harmitteli sitä, ettei kantaaottavuus ole enää punkissa niin tärkeässä asemassa kuin aiemmin. Oon tästä samaa mieltä. Ainakin jonkinasteinen kantaaottavuus, tietty vastavirtaisuus, on aina ollut oleellisimpia yksittäisiä asioita

punkissa. Peruskansalainenkin voi haluta huutaa, soittaa nopeasti, pukeutua toisin kuin valtaväestö yms. mutta jos samalla vain kompataan vallitsevia arvoja, ei se ole muuta kuin huutamista, nopeasti soittamista ja erilaista pukeutumista. Tai no, kai siinä voi olla kyse monestakin eri nykygenreistä... (Muttei punkista)

Marginaalikulttuureiden voima, oikeastaan elinehto, kuitenkin on omaehtoisuudessa, hajuraossa vallalla oleviin totuuksiin ja trendeihin. Mitä enemmän sulaudutaan valtavirtaan, sitä lähempänä on vesittyminen. Muusta ei oikein taida olla esimerkkejä.

Arto mainitsi PIF:in, jossa punkin perinteinen kantaottavuus ei ole mikään ranking-ykkönen. Mikä näiden keskustelufoorumien (ihan ylipäätään) rooli on vallitsevassa arvojen matalasuhdanteessa, onko ne syy vai seuraus, aiheuttaako ne jotain tasapäistymistä ja kyseenalaistamisen katoamista vai heijasteleeko ne vain aikaansa? Vaikea sanoa, mutta eri foorumien – tuntuu koskevan kaikkia – kirjoittamisen tasosta tulee mieleen Erno Paasilinnan 1982 esittämä ajatus siitä että vastuu ei ole koskaan vain kirjoittajalla vaan myös lukijalla – mitä kukin lukee, mihin käyttää aikaansa, mille antaa tilaa omassa ajattelussa, on valinta. Jos tuollaisen pohtimiseen on ollut aihetta 1982, entä nyt kun keskustelupalstoja kansoittaa sen tason räkänokat ja tyhjännaurajat, jotka ei koskaan aiemmin ihmiskunnan historiassa ole päässeet ääneen painetussa / kirjoitetussa sanassa?

Ehkä muutos on tullut jäädäkseen. Tai sitten kuten laulussa lauletaan, Väli aikaista kaikki on vaan. Aaltoliikettähan kaikki tuntuu olevan. Poliitikassa, pörssikursseissa, muodissa, avaruudessa... Asioita tulee ja menee, syttyy ja sammuu, mikro- tai makrokosmos, samat lait. Lähtöruudun kautta saattaa punk:kin taas jossain vaiheessa kulkea – ja kyseenalaistaa arvot ja ilmiöt, jotka kuuluu punkkiin nyt.

Oli miten oli, jokainen aika ja siinä elävät aikalaiset luo oman kulttuurinsa. Nyt mennään näin, sanoi 30 vuotta sitten jotain zineä tehnyt ihminen mitä tahansa. Kun muutama vuosi sitten juttelin erään vanhan koulukunnan punksolistin kanssa, hän oli sitä mieltä että tämän päivän punkkia on nämä räp, hip hop yms. genret. Sen lisäksi että olin asiasta eri mieltä, mulla alkaa muutenkin aina sireenit soida, kun haetaan näitä teorioita mikä tämä ja tuo on tämän päivän sitäsuntätä.

Tämän päivän punkkia on tämän päivän punk.

PS. Joku oli joskus jossain kysellyt miten muhun nykyään saisi yhteyden. Jos vielä on asiaa >
sбургxie@gmail.com